

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER,

FJERDE RÆKKE,

UDGIVNE AF

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE

VED

HOLGER FR. RØRDAM,

Dr. phil., Sognepræst.

FØRSTE BIND.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS UNIV. BOGHANDL. G. E. C. GAD.

THIELES BOGTRYKKERI.

1889—91.

Om Benedicts Skrin i St. Knuds Kirke i Odense.

Af Stiftsprovst **A. K. Damgaard.**

Det er ikke min Hensigt med disse Bemærkninger at ville tilegne Prinds Benedict en Helgenglorie, der ikke tilkommer ham, ej heller, og det endnu mindre, at ville berøve St. Alban noget af det Helgenry, der baade her og i England i saa rigt Maal har været knyttet til hans Navn. Benedict maa ved Siden deraf nøjes med den Roes, at have været sin Broders trofaste Forsvarer lige til Døden; men derfor skal han ogsaa have den Ære at hvile ved Siden af sin Helgen-Broder, der nu efter Døden kaster sin Glands over Broderen, ligesom denne med sit Legeme dækkede for ham i den forfærdelige Kamp, der endte med Døden for dem begge. Det er et Bidrag til Forsvaret for denne Benedicts Ret, jeg her agter at yde.

Benedicts Ret til at eje det ene af de to Skrin, der staa i St. Knuds Kirkes Krypt, er med megen Lærdom og Skarpsindighed bleven bestridt af Dr. Henry Petersen i »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed«, (1886, S. 369 fig.), som der har ført et omstændeligt Forsvar for den Antagelse, at det ene Skrin gemmer Helgenen St. Albans Ben. Forsaauidt dette Forsvar hovedsageligen støtter sig

til den Betragtning, at Albanus fremfor Benedict var en kjendt og dyrket Helgen, ikke blot i hans eget Fædreland, England, men ogsaa her i Danmark, saa kan dette Bevis ikke være afgørende med Hensyn til Besvarelsen af det Spørgsmaal, som her foreligger, hvor der nemlig ikke spørges om, hvilken af disse to, der er den store Helgen, men Sagen alene angaar dette, hvilken af disse to, enten St. Albanus eller Prinds Benedict, det Skrin tilhører, der idag staar ved Siden af Kong Knuds i St. Knuds Kirkes Krypt. Fordi dette Skrin ikke erkjendes for at være St. Albans, derfor forringes denne Helgens Anseelse ikke i nogen Maade, medens paa den anden Side hans Anseelse som Helgen ikke kan være til Hinder for, at Benedicts Skrin har kunnet opbevares i St. Knuds Kirke indtil vore Dage, naar ellers de tilstedeværende Data gjøre dette sandsynligt. St. Albans Canonisation hører ikke til Odense By, og kan ikke paavises at staa i Forbindelse med eller at have været knyttet til det Skrin, der staar i St. Knuds Kirke. Han var forlængst helgendømt, da hans Relikvier førtes til Odense. Det Skrin, hvori disse førtes til Odense, har med Nødvendighed maattet faa sin Plads paa Alteret i den Kirke, der var bygget til hans Ære, og som kom til at bære hans Navn. Det er til denne Kirke — Albani Kirke — og ikke til St. Knuds, at hans Dyrkelse som Helgen gennem hele Middelalderen har været knyttet i Odense, og Navnet har overlevet Helgentiden. Det holdt sig efter Reformationen og har holdt sig lige til vore Dage, da den nedbrudte Kirke har efterladt sit Navn til det Torv, der nu indtager baade Kirkens Plads og dens Kirkegaard. Da Sognets Menighed 1539 overførtes fra Albani Kirke til Graabrødre Hospitals Kirke, der var overgivet Menigheden til fremtidig Afbenyttelse, saa fulgte Navnet med, og ligesom Sognet vedblev at være Albani Sogn, saaledes blev Sognets nye Kirke i daglig Tale kaldet Albani Kirke. Fra Graabrødre Kirke gik Sogn og Menighed 1618 over

til St. Knuds Kirke, men derfor var Albani-Navnet ikke glemt. Det havde et synligt Tilknytningspunkt, saa længe Albani Kirkes gamle Bygning blev staaende, og den findes endnu paa Byens gamle Grundtegnning af 1593. Men medens saaledes Albani Navn holdt sig i frisk Minde, saa var der ingen Erindring overleveret om Benedict, hvis gamle Kapel ved St. Knuds Kirke for lang Tid siden var nedbrudt. Det kunde derfor næppe være andet, end at Mads Pedersen Rostock, der havde været Præst ved St. Knuds Kirke fra 1679 og tidligere havde været Hører ved Latinskolen i Odense, maatte gjætte paa St. Alban den Gang, da man til almindelig Overraskelse 1696 fandt to Skrin i Stedet for eet i den tilmurede Niche i St. Knuds Kirkes Kor. Nichens paafaldende Højde over Kirkens Gulv havde sin Forklaring i, og vidnede om, at Kisterne vare indsatte her før Nedbrydelsen af den gamle Krypt under Koret. Men Fundet af to Kister her vilde ikke have voldt nogen Overraskelse, dersom der i Odense havde levet en Tradition om, at St. Albans Skrin var gjemt et Steds i Kirken. Men naar en saadan Tradition ikke kjendtes, men alle vare lige overraskede ved Fundet, saa kunde det kun blive Gjenstand for Gising, hvilken Helgen det var, hvis Ben gjemtes i det Skrin, der ikke tilhørte Kong Knud. Og naar saa Mads Rostock, som Præst ved Kirken, følte sig opfordret til at udtale en Mening her, saa laa det nær for ham at tænke paa den Helgen, hvis Navn daglig hørtes, og om hvem det vidstes, at han havde været en dyrket Helgen i en Kirke i Odense, men derimod kunde det vel være, at Mads Pedersen, der var hjemme i sin Bibel og efterlod sig en meget brugt Postil, ikke var saaledes hjemme i Historien og særlig i Odense Bys Historie, at han vidste Besked om det Skrin, som Kong Erik havde ladet gjøre til sin Broder Benedict, som et Sidestykke til det Skrin, der gjordes til Helgenen Knud. Og den Optegnelse,

som han gjorde om de tvende Kister, og som blev nedlagt i den ene, kom derfor til at lyde saaledes:

Aar Sexten Hundrede, Sex og Halvfemsindstyve,
Den En og Tyvende September man mon skrive,
Blev Sanct Knud Konges Ben og S. Albani med
Her satte ind igjen paa deres gamle Sted.

Skrevet samme Tid i Hast

Matz Pedersøn Rostock,
Medtjener her til Kirken.

Sedlen med denne Optegnelse blev funden i Kisten, da disse 1833 udtoges af Nichen; men foruden denne Seddel fandtes i Kisten en anden, uden Angivelse af nogen Forfatter, men øjensynlig af samme Inspiration som den anden. Det hed her:

Til Efterkommere, som disse Kister finde,
Skal dette skrevet staa til et sandferdig Minde:
Hin er Kong Knuds, og den St. Albans Bolig blev,
Her funden og igjen her indsat, da man skrev
Aar efter Christi Byrd det Sexten Hundrede
Halvfemsinds og Sex; dem ingen Ufred skee.

Nedskriveren har ikke haft andet at støtte sig til end sit rent subjektive Skøn i denne Sag, og andet og mer give Sedlerne sig heller ikke ud for. Tager Forfatteren fejl i sin Dom, saa vil han, at det skal tjene til hans Undskyldning, at Sedlen er »skreven i Hast.«

Det er dernæst ogsaa Undersøgelsen her uvedkommende, om Benedict, Kong Knuds Broder, mer eller mindre er regnet til Helgenernes Tal. Undersøgelsen befatter sig kun med Skrinet, der staar i St. Knuds Kirke, og saa er det af underordnet Betydning, om den Person, hvis Levninger hvile i Skrinet, er en Helgen eller ikke. Skrinet skal ikke tilkjendes Benedict for at gjøre ham til en Helgen, lige saa lidt som han skal have behov at være en Helgen for at kunne hvile i Skrinet.

En Helgen var Benedict ikke. Hans Navn møder os aldrig med Prædiketet af Sanctus eller Beatus. Dette maa fastholdes for at undgaa Forvexling med Ordensstifteren af samme Navn; og dette er ikke uden Betydning for nærværende Undersøgelse. Det er ikke i Egenskab af Helgen, at der kræves Plads for Prinds Benedict i St. Knuds Kirkes Krypt, ligesom det heller ikke var i den Egenskab, at Kong Erik lod gjøre det kostbare Skrin til ham. Skrinet gjorde ham ikke fra første Færd til Helgen; det gjør heller ikke den Dag idag den til Helgen, hvis Ben ligge i Skrinet. Dettes Plads ved Siden af Kong Knuds Helgenskrin berettiger ikke til at slutte, at da der staar to Helgenskrin i Kirkens Krypt, saa maa der have været to Helgener i Odense; og endnu mindre kan man fortsætte denne Slutning og sige: da der kun kjendes to Helgener i Odense, nemlig St. Knud og St. Albanus, saa maa det ogsaa være disse to Helgener, hvis Skrin vi nu have for Øje i St. Knuds Kirke. Paa den Maade vilde saa Skrinet være fradømt Benedict, eftersom han aldrig er bleven kanoniseret som Helgen. Dette sidste maa indrømmes, men det afgjør ikke noget i Sagen her, hvor der kun handles om hans Skrin, men ikke om hans Person og dennes mulige Hellighed. Overhovedet bliver et Skrin ikke til et Helgenskrin, fordi det har faaet sin Plads i en Kirke. Det er den Person, der ligger i Kisten og er kjendt som en Helgen, der gjør Skrinet til et Helgenskrin. Derfor beviser hverken Skrinets Tilstedeværelse i Krypten ved Siden af Kong Knuds Kiste, at det gemmer en Helgens Relikvier, og ikke heller kan den Omstændighed, at Prinds Benedict ikke var en Helgen, anføres som et Argument for den Paastand, at saa kan Skrinet ikke være hans. Ikke heller er den Slutning korrekt, at da Skrinenes Form og de tydelige Spor af, at de oprindeligt have været yderst pragtfuldt og kostbart udsmykkede, ikke lade mindste Tvivl om, at de begge have været »Helgenskrin«, saa kan man ikke an-

tage, at noget af Skrinene har kunnet indeholde Benene af Benedict, der ingensinde blev kanoniseret eller omtales som Helgen. («Helgenskrinene i St. Knuds Kirke». Kbhvn. 1886. S. 28, 29). Allermindst kan den Slutning gjælde her, hvor Historien beretter, at der samtidig blev forfærdiget to lige kostbare og prægtige Skrin til Helgenen Knud og hans Broder Benedict. At denne ikke var eller omtales som Helgen skal villigen indrømmes, men denne Indrømmelse kan ikke bruges som Bevis imod hans Ejendomsret til Skrinet i St. Knuds Kirke.

I Kirkens Historie møder Benedict os ikke som Helgen. Da Kong Erik lod gjøre et Skrin til sin Broder Benedict, er der ikke Antydning af, at dermed tilsigtedes at gjøre Fordring paa enten Helgen-Ære eller Helgen-Navn for ham i Lighed med Helgenen Knud. Som Beretningen i Knytlinge Saga gjengives af Langebæk, lyder den: »I et andet Skrin var Kongens Broder Benedicts Legeme nedlagt«. (Script. R. D., T. 3 p. 369, Not. g.). Benedict hædres ikke med Navnet Sanctus; hans Hædersnavn er at være Kongens Broder, det er hans Adkomst til at hvile i det pragtfulde Skrin ved Siden af Konge-Helgenens.

Benedicts Kapel omtales i et Afladsbrev fra Aar 1357, i hvilket der gives Indulgents til alle dem, som give Gaver til »Benedicts Kapel (ad sacellum Benedicti) ved St. Knuds Kirke i Odense«. (S. R. D. T. 1, p. 309). Udeladelsen af Sancti foran Benedicti viser, at det ikke er Ordensstifteren her menes, men det viser ogsaa, at Prinds Benedict ikke er regnet blandt Helgenerne.

Dette Exempel er ikke enestaaende. I det Beskjærmelsesbrev, som Erkebisp Peder Lykke 1419 udstedte for Brødrene i St. Knuds Kloster, møder os det samme Tilfælde. Erkebiskoppen gjør det »Gud til Lov, den Salige Knud og Benedict (beato Canuto et Benedicto) til Ære og Hæder.« Det er kun Knud, der kaldes beatus og ikke Benedict. (Pont. Ann. 2, 527). Derimod glemmer

Biskop Mogens Krafse ikke at føje Kjendingsordet Sanctus til Munkefaderens Navn, naar han 1464 bygger et Kapel ved St. Knuds Kirke og indvier det til den hellige Trefoldighed, Vor Frue, St. Bent og St. Knud Konge«. (D. Mag. 2, 20).

Men naar der saaledes ikke gjøres Fordring paa Helighed for Benedict, saa bortfalder det paafaldende i, at Dronning Christine sender Offergaver til St. Knud og St. Alban uden tillige at sende til Benedict. For Undersøgelsen om, hvem de to Skrin i St. Knuds Kirke tilhører, kan det kun virke vildledende, naar man gaar ud fra den Forudsætning, at begge Skrinene ere Helgenskrin. Men iøvrigt er Hensynet saavel til St. Albans store Helighed og Helgen-Dyrkelse, som til Benedicts Mangel paa begge Dele her uden Betydning, hvor Hensigten kun er at udfinde, hvilken af disse to Personer det omtvistede Skrin i St. Knuds Kirke tilhører.

St. Albans Skrins Historie gaar længere tilbage i Tiden end Prinds Benedicts. Om Skrinet har fulgt med Albani Relikvier, den Gang disse bragtes hid fra England, eller om det er forfærdiget her til Gjemme for Helgenens Ben, er her uden Betydning. Skrinet stod paa Alteret i Albani Kirke den 10de Juli 1086 ved Siden af St. Osvalds Skrin med hans Relikvier. Ælnoth, der kan tale som Øjevidne, kalder Skrinene Relikvie-Gjemmer, (capsulas reliquiarum, Æsker). Mellem begge Skrinene stod det hellige Kors. Der vil Ingen, som betragter det Skrin, der nu staar i St. Knuds Kirkes Krypt, og som er 2 Alen 9 Tommer langt, kunne være i Tvivl om, at dette Skrin eller denne Kiste ikke kan have været en af de to Æsker, der stode paa Alteret i Albani Kirke den Dag, da Kong Knud dræbtes. Men der vil heller ingen kunne give den Tanke Rum, at disse capsulæ med deres Indhold

skulde være komne uskadte ud af Ødelæggelsen i Kirken hin 10de Juli.

Man læse Beretningen om Kampen i Albani Kirke den Dag hos Ælnoth og Saxo, og man vil kunne sige sig selv, at i et saadant Myrderi kunde en Æske, naar den først var kastet ned paa Jorden, umuligt undgaa at nedtrædes og sønderknuses. Ælnoth indskrænker sig til at sige: »Martyrernes, Albani og Osvaldi, Relikvie-Gjemmer kastes ned paa Jorden, da Dørstolpen tilsidst styrtede ned« (poste ad imum ruente). Dette var tilstrækkeligt og for Læseren forstaaeligt: naar Skrinene med de hellige Ben først vare kastede ned fra Alteret paa Jorden i Stridens Tummel, saa kunde det let forstaaes, hvad Skjæbne der vilde overgaa dem i en Kamp, der var saa haard og varede saa længe, at alle Kongens Stridsmænd, 17 i Tallet, her ofrede deres Liv. (S. R. D., T. 3, p. 373). Saxo er mere omstændelig i sin Beskrivelse af denne sørgelige Begivenhed: Døren falder for Øxe-Slagene, og her dræbes Benedict; Kirkens Trævæg vakler og giver efter for Mængdens Anløb; Folket styrter ind, og Kampen fortsættes ind i Koret (sanctissima penetralia); de hellige Skrin (divini lares) nedstyrtes fra Alteret, og Helligdommen skjændes. Da Striden er endt, flyder Blodet i Strømme ned ad Kirkegulvet. I from Nidkjærhed tilføjer Saxo: »jeg kan ikke tro andet, end at det uskyldige Blod og Fadermordernes have flydt ved Siden af hinanden i særskilte Strømme (separatis meatibus). (Ed. Steph. p. 220).

Da Kongen har udaandet, hans Mænd ere faldne og Striden er endt, saa tage Kirkens Præster Ligene op fra Gulvet og begrave dem omhyggeligen. Om Skrinene og deres Indhold høre vi intet. Havde Skrinene været i Behold, saa skulde Klærkerne visseligen ikke have undladt at stille dem op igjen paa Alteret. Det kan heller ikke være tvivlsomt, at Helgenernes Ben, hvis noget af dem havde været at finde, vilde være blevne opsamlede og gjemte; men heller ikke herom forlyder der noget. Der

har intet været at opsamle; det skulde da have været det Stykke af Albani Arm, hvorom der siden i Kirkens Historie høres Tale. Men af Osvald er ingen Levning siden at spore. Der hviler idag et helt Skelet af en voxen Mand i den Kiste, som staar ved Siden af Kong Knuds. Dersom denne Kiste skal — som det formenes — være St. Albans Kiste: kan da nogen forklare, hvorfra dette Skelet er kommet? Dette er ligesaa uforklarligt, som det er utroligt, at et saadant Skelet kan have været gjemt i det Relikvie-Gjemme eller Æske, der stod paa Alteret i Albani Kirke, den Gang Kampen der begyndte. Det er disse to Omstændigheder, der her synes at maatte være af afgjørende Betydning, og de ville altid være det for den, der med Opmærksomhed tager Skrinet i St. Knuds Kirke i Øjesyn. Det store Skrin i Krypten kan ikke have været det Relikvie-Gjemme med St. Albans Ben, som stod paa Alteret i Albani Kirke. Det forbyder Skrinets Størrelse at antage. Og ikke heller kan det hele Skelet af en Mand, som hviler i Kisten, have været indesluttet i et saadant Gjemme; ligesom det ogsaa er utænkeligt, at et saadant Skelet helt og holdent skulde have kunnet undgaa Ødelæggelsen den 10de Juli. Disse faktiske Omstændigheder ville ikke kunne omstødes af nogen Slutning, der bevæger sig indenfor Mulighedernes Grændse.

St. Albanus er imidlertid den store Helgen, hvis Navn ikke savnes i nogen Helgen-Fortegnelse, og hvis Ry gennem Middelalderen overgik St. Knuds. I Martyrologium Romanum (Ed. Paris. 1645) har St. Alban sin Helligdag d. 22. Juni. St. Knud har ingen særlig Dag, men er henvist til d. 7. Januar, som er Aarsdag for Knud Hertug, med hvem han saaledes har anniversarium tilfælles. Ogsaa i andre Helgen-Calendere forbigaas Kong Knuds Dødsdag, men aldrig St. Albans. Det er ifølge den kanoniske Regel: at ingen bliver Martyr formedelst Lidelsen, men formedelst Lidelsens Aarsag. Det kan her ogsaa bemærkes, at paa Dronning Christines udskaarne

Altertavle til Graabrødre Klosters Kirke i Odense ses Albanus afbildet, bærende sit Hoved mellem sine Hænder, men Odense Bys egen Helgen, St. Knud, har ikke faaet Plads paa Altertavlen iblandt den store Skare af hellige Mænd og Kvinder, som her ere samlede.

Men jo større St. Albani Anseelse saaledes var som Helgen, desto mere paafaldende maa det være, at hans Navn saa ofte savnes ved Siden af Kong Knuds i saadan Sammenhæng, hvor der maatte have været særlig Anledning til at medtage ham, hvis han, som Paastanden er, havde hvilet ved Siden af Kong Knud i samme Kirke. Dette sidste kan i alt Fald ikke udledes deraf, at Dronning Christine sender Offer baade til Kong Knuds Hoved og til Albani Arm; thi derfor behøvede de ikke at være i samme Kirke; snarere kunde man sige, at da hun sender et særligt Offer til hver af disse Helgener, saa tyder dette paa, at de ogsaa hver har haft sit Alter i sin Kirke.

I et Donationsbrev af 19de Marts 1184 afstaar Kong Knud den Sjette forskjellige Ejendomme til Brødrene i St. Knuds Kloster, og herom hedder det, at han giver disse Ejendomme for hans Faders Sjæls Frelse til vor evige Konge Christus og den hellige Martyr og Konge Knud. Dersom St. Albanus havde hvilet i sit Skrin ved Siden af Kong Knud, saa havde der været al Grund til at henvende Gaven til ham lige saa vel som til St. Knud. St. Albani Forbøn for hans Faders Sjæls Frelse og Salighed vilde have haft ligesaa megen Kraft som St. Knuds. Giveren har ikke tænkt paa nogen Forbindelse mellem disse to Helgener.

Erkebisp Eskild stadfæster og udvider St. Knuds Klosterbrødres Privilegier i et Brev af 1171, der anføres baade hos Pontoppidan og Thorkelin (Ann. 1, p. 437. Dipl. 1, p. 253). Klosterets Kirke har allerede her faaet Navnet *ecclesia cathedralis*. Biskop Eskild sender Hilsen

til »sine elskede Sønner og Brødre, der i Odense tjene Gud og den hellige Knud«; han tilsikrer Brødrene, at de skulle beholde uformindskede de Collecter og Almisser, der fra gammel Tid ere tillagte den hellige Martyr Knud. Hvorfor skulle disse Collecter ikke ligesaa vel henføres til St. Albanus som til Knud Martyr, hvis der havde været nogen Forbindelse mellem disse Helgener?

I det ovenfor nævnte Beskjærmelsesbrev, som Ærkebisp Peder Lykke 1419 udstedte for Munkene i St. Knuds Kloster »til Ære og Hæder for den salige Knud og Benedict«, tænker han heller ikke paa St. Albanus, og dog maatte denne, hvis ellers hans Relikvier her havde været Gjenstand for Dyrkelse, have haft Adkomst til at være delagtig i den Ære og Hæder, der nu maa deles med Kongens Broder, som ikke er Helgen, men kun faar sin Hellighed ved at have sit Hvilested ved Siden af sin Helgen-Broder i samme Kirke.

Biskop Peder i Odense udsteder Aar 1314 et Gavebrev til St. Knuds Kloster paa Fraugde Kirke, og slutter Brevet saaledes: »Dersom Nogen drister sig til at bryde denne vor Ordination, da maa han vide at han paadrager sig Guds og den salige Knuds Fortørnelse.« Om St. Albanus er der ikke Tale, og dog maatte der have kunnet knytte sig en ligesaa kraftig Besværgelse til hans Navn som til St. Knuds. (Pont. Ann. 2, p. 112).

Om Biskop Erik Krabbe fortæller Pontoppidan (Ann. 2., p. 64), at han i sit Segl førte Billedet af sine to Skytspatroner, St. Knud og dennes Broder Benedict, ifølge Hvitfeldts Forklaring af Seglet. Dette Segl er afbildet i »Danske gejstlige Sigiller fra Middelalderen, ved Dr. Henry Petersen«, under Nr. 522, med tilføjet Forklaring: »To utydelige Helgenfigurer, ifølge Beskrivelsen af Seglet i det citerede Upsala Haandskrift, Privilegia Ottoniensis ecclesie: St. Knud Konge og St. Benedictus.« Hvad enten man her skal tænke paa Munkefaderen eller Kongebroderen, saa er det lige paa-

faldende, at Biskoppen ikke tager Kirkens og Byens anden store Helgen St. Albanus til sin anden Skytshelgen ved Siden af St. Knud. Det vilde han næppe have undladt, hvis St. Albans Relikvier havde været gemte i deres Helgenskrin som Gjenstand for from Ærefrygt og Dyrkelse.

Derimod udsteder Ærkebisp Eskild 1158 et Stadfæstelsesbrev paa en Dotation til Esrom Kloster, og be- raaber sig deri paa Apostelen Peders og den salige Martyr Laurentii Autoritet. Vi finde ikke, at enten Biskoppen eller Kapitlet i Odense have beraabt sig paa autoritas St. Albani Martyris; dette kan kun have sin Grund deri, at St. Albans Skrin og Relikvier ikke vare tilstede til Beskuelse af Folket. (Thork. Dipl. 1, p. 13).

Men naar Biskop Tucho i Viborg 1327 giver Viborg Domkapitel et Confirmationsbrev paa Capitlets Privilegier, truer han dem, som krænkede Privilegierne, ikke blot med Jomfru Marias og de salige Apostlers Petri og Pauli Fortørnelse, men ogsaa med den salige Confessor Kjelds Vrede og Hævn. (Pont. Ann. 2, 154).

Det samme gjør Biskop Peder i Aarhus i et Brev fra 1203: han truer Overtræderne med Jomfru Marias, de helige Apostlers Peders og Pauli og den hellige Martyr Clementis Fortørnelse. (Thork. Dipl. 1, 82).

Den 14de August 1418 skjænkede Fru Margrethe Eilifsdatter alt sit Gods til Klosteret Munkeliv, Gud til Lov, Maria og St. Michael til Ære og Glæde. Hun glemmer ikke St. Michael, til hvem Klosterets Kirke var indviet. (Lange, d. norske Klost. Hist. S. 281).

Man kan derfor vel være berettiget til at betragte St. Albani Skrins Historie som endt med Katastrofen den 10de Juli 1086.

I Aarbøger for nordisk Oldkyndighed (1886, S. 373 fg.) lægges der stor Vægt paa et Aktstykke, der er trykt i Thorkelins Diplomatarium 1, 271, af hvilket det formentlig skal fremgaa, at Skrinet i St. Knuds Kirke tilhører St. Al-

banus. Aktstykket er et Brev af 20de November 1183, hvorved Fyrst Pribizlaus Søn Knud udvælger sit Gravsted foran Guds Moders Alter i Odense Kirke, og anbefaler sin Sjæl til Gud og hans hellige Martyrer St. Knud og St. Alban, hvis Relikvier hvile i denne Kirke. Men ret beset, saa lider dette Dokument af saa store indre Modsigelser, at det ikke kan gjøre Fordring paa at gjælde som historisk Aktstykke.

Brevets Text er anført baade hos Thorkelin og hos Pontoppidan (Ann. 1, p. 459). Men i Texten er den Forskjellighed, at Ordene: Martyrerne St. Knud og St. Alban, slet ikke findes hos Pontoppidan; han har kun: anbefaler sin Sjæl til Gud og de Helgener, som hvile i samme Kirke. Det Ubekjendtskab, som vi ville se, at Brevet røber til de kirkelige og stedlige Forhold i Odense, gjør det forklarligt, at Brevskriveren har indskrænket sig til her kun i Almindelighed at anbefale sin Sjæl til de Hellige, som maatte hvile i Kirken, ikke vidende eller ændsende, hvilke disse Hellige forresten vare. En lignende Formular træffe vi i mange saadanne Donationsbreve. Det er da en senere Afskriver, der har villet udfylde det manglende og fuldstændiggjøre Brevet paa dette Sted ved at tilføje Navnene paa de to Helgener, som han vidste havde hjemme i Odense, uden at agte paa den Modsigelse, han derved kom til at lade Brevets Forfatter gjøre sig skyldig i.

Brevet angiver ikke, i hvilken Kirke i Odense det er, at Prinds Knud har valgt sit Gravsted. Brevet nævner kun sanctam ecclesiam Ottoniensem. Men da han anfører, at Valget er sket »med velvilligt Samtykke af Munkene, som sammesteds tjene Herren«, og da der i Aaret 1183 ikke var andre Klostre i Odense end St. Knuds Benedictiner-Kloster, saa maa det jo være dette Klosters Kirke, i hvilken Prinds Knud har udset sig et Gravsted. St. Knuds Kloster har ingensinde været henvist til nogen anden Kirke end sin egen. Kirken har

skiftet Udseende i Aarhundredernes Løb, men den har altid udgjort det fjerde Hus i Klostergaarden, og Resterne af Klosterets Bygninger staa endnu paa deres gamle Grund. De locale Forhold og Jordsmonnets Beskaffenhed forbyder at tænke paa Klosters første Anlæg i Forbindelse med og Syd for den gamle Albani Kirke; og at fastholde Klosterets Forbindelse i gudstjenstlig Henseende med denne Kirke, naar Klosterets Bygninger laa, hvor deres Rester nu ligge, vilde støde saa aldeles an mod al Kloster-Skik og mod hvad Klostertjenesten baade Dag og Nat krævede af Klosterets Beboere, at den Forudsætning for Brevets Forstaaelse nødvendig maa forkastes.

Prinds Knud udvælger sig et Gravsted i St. Knuds Kirke foran Guds Moders Alter. Højalteret i St. Knuds Kirke stod oven over Krypten, og foran dette Alter kunde saaledes ingen Grav aabnes eller Gravsted indrettes i Kirkens Kor. Dersom derfor »Guds Moders Alter« her skal forstaaes om Højalteret i Koret, som rimeligt er, saa viser dette, hvor lidet Brevskriveren har været bekendt med de stedlige Forhold i Odense; han har ikke vidst, at der var en Krypt under Koret i St. Knud, det var altsaa heller ikke sært, at han ikke har vidst, hvilke Helgener der hvilede i Kirken, og han har saaledes indskrænket sig til at sige i Brevet: »de Hellige, som hvile i samme Kirke.« Man kan derfor lade dette Brev ude af Betragtning, og det saa meget mere, som det ikke med et Ord antydes, at Skrinet fandtes i den Kirke, hvis Hellige anraabes.

Historien har ikke opbevaret nogen Efterretning om Tiden, naar Albani Trækirke blev ombygget til en Stenkirke. Byens Hjem søgelse af vendiske Sørøvere og dens Ødelæggelse ved deres Plyndringer kan have været Aarsag til den gamle Kirkes Brand tilligemed Byens øvrige Huse, og saaledes vilde den nye Stenkirkes Opførelse kunne henføres til dette Tidspunkt, i Midten af det tolvte Aarhundrede. Men da var forlængst St. Knuds Kloster traadt

i Virksomhed og med Klosteret dets Kirke, uden hvilken et Kloster slet ikke kan tænkes at have eksisteret.

Klosterets og Kirkens Samtidighed ved Aarhundredets Begyndelse fremgaar af Kong Niels's Gavebreve fra 1107 og 1117. I hint giver han 20 Mark af den kongelige Skat til »St. Knuds Kirke, som er i Odense og til Munkene, som bo sammesteds.« Det sidste Brev er ligeledes henvendt til St. Knuds Kirke i Odense og Brødrene, som gjøre Tjeneste sammesteds. (Thorkelin, Diplomatarium. 1, p. 243, 2).

Angaaende det Møde, som Kongerne Svend og Valdemar havde i Odense i Aaret 1157, anfører Dr. Henry Petersen i Aarbøgerne (1886 S. 375) Saxos Ord, for at godtgjøre Tilstedeværelsen af St. Albans Skrin og Relikvier den Gang i Albani Kirke. Men Saxos Ord ere ikke nøjagtig gjengivne, naar de anføres saaledes: »Med St. Albani Kirkes Helligdomme i højtidelig Procession (elatis obviam sacris) modtager 1157 Kong Svend sin Frænde Valdemar og fører ham til Kirkens Kor.« Det skal afgive Vidnesbyrd om, at St. Albans prægtige Skrin gjemtes i St. Albani Kirke, naar det derfra kan bæres Valdemar imøde. Men for det første, saa sammenføjes her 2 Begivenheder, som hos Saxo ere adskilte og holdte ude fra hinanden. Dette antydes baade ved Sætningernes Konstruktion og ved Tidsordet »siden efter« (deinde), hvormed den sidste Sætning indledes. Saxo skriver: Da Valdemar den følgende Dag igjen søger til Odense, modtages han af Svend i kirkelig Procession med de hellige Kar baarne foran. Derefter føres han af Svend selv ind i St. Albani Kirke. (Ed. Steph. p. 273). Det er to Optrin, her beskrives. Det ene er, at Kirkens Præster i højtidelig Procession med Kirkens hellige Kar modtage Valdemar ved Ankomsten til Odense; det andet er, at Valdemar derpaa af Svend selv (ab ipso) føres ind i St. Albani Kirke til fortrolig Samtale, alene i Overværelse af Absalon. Der siges hverken, at det er Albani Kirkes

sacra, med hvilke Processionen modtager Kongen, og endnu mindre, at der ved disse sacra skal tænkes paa Helgenens Skrin med Relikvier. Ved Kirkens sacra forstås altid Kirkens hellige Kar, som høre til Alteret, og der er ingen Grund til her at tage Ordet i en anden Betydning og ved sacra forstås et Skrin med Relikvier, saa meget mindre, som Contextens Ord »med opløftede sacra« unægtelig bedre passe paa de hellige Kar, der føres Kongen opløftede imøde, end paa et Helgenskrin, der bæres imellem Præsterne, og paa hvilket Ordet »opløftet« kun slet vilde passe. Og naar det umiddelbart foran er fortalt, at den væsentligste Grund, hvorfor Valdemar ikke i Odense vilde lade det komme til en Kamp med Svend, endskjøndt dens Udfald paa Grund af hans og Knuds Troppers Overlegenhed i Antal ikke kunde have været tvivlsomt, var den, at han tog Hensyn til de Relikvier, som gjemtes der (*miseratione reliquiarum*), saa maatte der ved *sacris elatis*, hvis det skal være Relikvier, snarest tænkes paa den hellige Knuds Relikvier, som var af Kongens Slægt; men Knuds Relikvier gjemtes ikke i St. Albani Kirke.

Man kan indrømme Forfatteren i »Aarbøger« fuld Beføjelse til at sige, at der foreligger Vidnesbyrd nok for, at der gjennem hele Middelalderen i Odense har vedligeholdt sig en fortsat Tilbedelse af St. Albanus, men naar der saa føjes til, at denne Tilbedelse af St. Albanus viser sig knyttet til Tilbedelse af St. Knud paa en Maade, der maa skyldes Tilstedeværelsen af St. Albans Relikvier i samme Kirke som St. Knuds, saa maa der nedlægges bestemt Indsigelse mod denne Slutning. Der omtales 1504 en Procession med St. Knuds Skrin, da Dronning Christine, der opholdt sig i Odense, gav 1 Mark til Voxlys til denne Procession. St. Albanus og hans Skrin omtales ikke, og ikke heller enten før eller siden ved nogen Procession. At Dronning Christine sender Vox og Lys til St. Alban, tyder ikke paa nogen

Procession; det er Lys til Alteret i denne Helgens Kirke, hvor der naturligvis brændte Lys ligesom paa alle Helgen-Altene i de katholske Kirker. Der kan derfor ikke være noget paafaldende i, at Dronningen sender Offer til St. Albans Lys, og det er en for vidt dreven Conclusion, at saa maa disse Lys have været bestemte til at bæres foran hans Skrin ved en kirkelig Procession. Lysene have staaet paa Alteret i hans Kirke; den Slutning ligger dog unægtelig nærmere.

Vi forlade saaledes St. Albans Skrin, af hvilket der ikke kan paavises noget sikkert Spor efter Kongemordet i St. Albani Kirke den 10de Juli 1086, og vende os til Benedicts Skrin, der har fulgt med St. Knuds fra første Begyndelse og indtil vore Dage, da begge Skrinene staa ved Siden af hinanden i St. Knuds Kirkes Krypt.

Øjet plejer at være det sikreste Vidne; men Øjet ser i Dag i St. Knuds Kirke et Skrin ved Siden af Konge-Helgenens, der i Størrelse og Form og Sporene af tidligere Udsmykning er Broderens Kiste saa ligt, at Øjet ikke kan gjøre Forskjel, eller udpege, hvilket der er Kongens og hvilket der er Benedicts. Saaledes godtgjør Skrinet selv for Øjet sin Identitet med det Skrin, som 1101 blev gjort til Benedict samtidigt med Helgenskrinet til Kong Knud. Derom ere alle Efterretninger enige, at Benedict blev lagt i St. Albani Kirkes Gulv ligesom Broderen efter Kampen den 10de Juli, og ligesaa berettes det, at de begge igjen bleve optagne af Jorden, og en Kiste gjort til hver af dem. Det er Knytlinge Saga, der beretter om Skrinenes kostbare Udsmykning og Prydelse paa samme Maade. Forfatteren beretter her, at da Kongens Lig blev optaget af Jorden, blev ogsaa Broderens Kiste opgravet af Jorden, og ligesom Kong Erik lod gjøre et kostbart og prægtigt Skrin til Kongens Relikvier, saaledes lod han ogsaa gjøre et andet paa samme Vis

smykket og prydet Skrin til Benedicts, Kongens Broders Lig. (S. R. D. 3 T. p. 369). Medens der for den med Begivenheden samtidige Forfatter, Ælnoth, ikke var nogen Opfordring til at dvæle ved en Beskrivelse af Skrinenes Udseende, saa har det Interesse for den senere Forfatter af Sagaen at beskrive Skrinene, hvilket han kunde gjøre med et Øjenvidnes Sikkerhed, thi begge Skrinene stode paa hans Tid med deres fulde Prydelse i St. Knuds Kirke, om end hvert paa sit Sted i Kirken.

Hvorhen Skrinene bleve bragte efter Canonisations-Højtideligheden i St. Knuds Kirke, har her kun forsaavidt Interesse for begge Skrins Vedkommende, fordi de begge i Aaret 1582 kom frem — vistnok fra forskjellige Steder i Kirken — for at indsættes ved Siden af hinanden i samme Niche i Korets Bagmur. De maa altsaa den Gang have været i Kirken i Forvejen, og deres Fremdragelse fra deres tidligere Gjemmesteder kan ikke andet end have staaet i Forbindelse med den Restauration, som Kirken da undergik, og de Forandringer ved Bygningen, som denne Restauration gav Anledning til. Disse Forandringer bestode i, at Kirkens Krypt blev forstyrret, og dens Rum indtaget til Begravelser, der kunde sælges til Indtægt for Kirken, og at Benedicts Kapel paa Kirkens Sydside blev nedbrudt. Det var fra Kirkens Krypt, at St. Knuds Skrin maatte fjernes; og da Benedicts Skrin ikke kan antages at have været gjemt andetsteds end i hans Kapel, der var opført og indrettet i samme fromme Øjemed, hvori det kostbare Skrin var forfærdiget til hans Ben, saa maa det ogsaa have været fra dette Kapel, at hans Skrin blev fremdraget 1582, og saaledes kunde det ske, at begge Skrinene, der tidligere ikke havde kunnet staa Side om Side i Kirken, nu omsider kom til at staa ved hinandens Side i Kirkemuren.

Om St. Knuds Skrin efter Canonisationen den 19de April 1101 er blevet hensat over Alteret til andægtig Beskuelse, saaledes som Sagaen fortæller det, eller det er

blevet nedsat i Krypten under Alteret, saaledes som Meningen maa være af Ordene herom hos Ælnoth: »Det kostbare Skrin med den himmelske Skat gjemmes, og under Alles Anraabelse af Helgenens Beskyttelse sættes det ned under det pragtfulde Alter«; — dette er for Undersøgelsen her uden særlig Vægt. Det er i ethvert Tilfælde givet, at ved og efter Reformationen er Skrinet blevet fjærnet fra Alteret, og hvor skulde det saa stilles hen uden i Krypten. Det samme antager Langebek for at være det sandsynligste: »Det kan ikke drages i Tvivl, at St. Knuds Ark paa Reformationens Tid er bleven fjærnet fra Folkets Øjne for Overtroens Skyld og hensat paa et skjult Sted i Kirken«. (S. R. D., T. 3, 387). Man kan her tænke paa et aflukket Rum i Krypten, ved hvis Forstyrrelse Kisten maatte fjærnes herfra. Det er derfor paa Krypten i Kirken og ikke paa et Kapel ved Siden af Kirken der skal tænkes, naar Worm skriver om Skrinets Findested den 22de Januar 1582, at Knuds Kiste blev funden, da man ved en Reparation paa hans Kirke foretog en Forandring med det hellige Rum (sacellum), i hvilket det var hensat. Her er ikke Tale om en Nedbrydelse af et Kapel ved Kirken, (hvis man endelig vilde forstaa sacellum om et Kapel), men kun om en Forandring, hvilket jo netop var det, som skete i 1582 med Koret i St. Knuds Kirke, da Krypten blev nedbrudt. (Sacellum kaldes Koret i St. Albani Kirke hos Saxo, hvor han fortæller om Samtalen mellem Svend og hans Frænde Valdemar i St. Albani Kirke efter dennes højtidelige Modtagelse ved Ankomsten til Odense, og i samme Forstand bruges Ordet her hos Worm i hans Relation om det Sted, hvor Skrinet var gjemt i Kirken). Hermed stemmer ogsaa Beretningen hos Pontanus om Skrinets Findested den 22de Januar 1582. Han skriver nemlig: »Den Kobber-Kiste, i hvilken Konge og Martyr Knuds Skelet var nedlagt, blev funden i Odense Anno 1582 den 22de Januar, da Koret i St. Knuds Kirke blev omdannet«. (Hist. dan. 199).

Begge disse Beretninger ere affattede saa kort efter Aaret 1582, og vise sig nu, efter at Kirkens Krypt er kommen frem for Dagens Lys, at være saa overensstemmende, at der ikke synes at kunne være nogen Tvivl om, at det er fra Kirkens Krypt, og ikke, som en anden Overlevering har berettet, fra et Kapel ved Kirken, at Kong Knuds Skrin er draget frem, da det blev sat ind i Kirkens Mur. Men imidlertid er Beretningen om Skrinets Fremdragelse fra et Kapel ved Kirken saa gammel og gjentaget, at den maa have haft noget at støtte sig til, og derfor her ikke kan lades upaaagtet. Meget mere vil denne gjentagne Fortælling om Findestedet i et Kapel bidrage til at kaste Lys over den Sag, hvormed vi her beskæftige os.

Det er Bircherod, der fortæller som en afgjort Sag, at det var i et Kapel ved Sydsiden af Kirken, at Skrinet fandtes den 22de Januar 1582; da Kapellet den Gang blev nedbrudt, saa blev Skrinet fundet i Kapellets gamle Alterbord. Han siger nemlig: »Efter denne St. Knuds højtidelige Skrinlæggelse, som skete Anno 1101 den 19de April, hvilede hans Ben i det samme Kapel, hvor de vare nedlagte, ved Kirkens Sydside, lige til Aar 1582, den 22de Januar, da hint Kapel den Gang blev nedbrudt efter Befaling af Herre Niels Kaas.« (S. R. D., 3 T. p. 389). Naar Bircherod her lader St. Knuds Skrin strax efter Canonisationen blive hensat i et Kapel ved Kirken, saa strider dette vel aabenbart imod den samtidige Beretning om Helgenskrinets Skjæbne, men det viser tillige, at Bircherod har haft Vished for, at der fra et Kapel ved Kirken er blevet indmuret et Skrin i Kirkens Mur i det angivne Aar; og da han, den Gang han skrev sine annotationes til Ælnoth, ikke havde Kundskab om mere end eet Skrin, og det havde heller ikke nogen Anden i Aaret 1696, saa kunde han heller ikke mene andet, end at dette Skrin maatte have været Helgenskrinet. Nu, efter at det er vitterligt, at der har været to Skrin indsatte i Muren 1582, og at Helgenskrinet er

kommet fra Krypten, saa maa det Skrin, der er kommet fra Kapellet paa Kirkens Sydside, jo være Benedicts, som Kapellet paa Kirkens sydlige Side tilhørte, og saaledes passer ogsaa Beretningen, at det Skrin, som her fandtes, havde staaet her lige fra Begyndelsen, og var sat der paa samme Tid, som Broderens Skrin fik sin Plads ved Kirkens Alter.

Benedicts Navn kan forfølges gennem St. Knuds Kirkes Historie paa en saadan Maade, at hans Skrins Tilstedeværelse ikke kan drages i Tvivl. Hans Kapel var ibygget St. Knuds Kirke paa dennes Sydside. I Kirkens søndre Gang ses endnu i Muren Indgangen til det gamle Kapel. Udvendig forsvandt Sporene af Døren ved Kirkens sidste Restauration. Den lave Indgang med den korte Midtpille uden Kapitæl viser hen paa en anden Tid end Gisicos Kirkebygning. Forud for denne har Kapellet været her som en Rest fra den gamle Kirke, der gik tilgrunde 1247. Paa denne Kapellets Ælde tyder ogsaa Afladsbrevet fra 1357, thi saa brøstfældigt og saa trængende til paa den Maade at kommes til Hjælp, som Afladsbrevet forudsætter, kunde Kapellet, hvis det havde været opført samtidig med Gisicos Kirke og som en Del af dens Bygning, ikke have været 50 Aar efter Kirkens Opførelse, naar vi se, hvor stærk den nye Bygning er opført og staar med sine stærke Mure indtil vore Dage. Men hvad der uimodsigeligen godtgjør og beviser, at Kapellet var tilstede her forud for den nuværende Kirkebygning, er den Maade, hvorpaa Kapellet og Kirken her have været forbundne. Det er ikke Kapellet, som er tilbygget Kirken, men det omvendte er Tilfældet. Kapellet var lille. Ved en Eftergravning ved Kirkens sidste Restauration fandtes Kapellets Grund i en Atstand af c. 6 Alen fra Kirkens Mur. Kapellet var en lav Bygning; dets Tag rækkede ikke højere op paa Kirken, end at Gisicos Indskrift kunde føres hen paa Muren oven over Kapellet. Kirkemuren her var fra Begyndelsen uden Vindue paa dette Sted; Vinduets Plads

optoges af Kapellet. Det var først ved Kapellet's Nedbrydelse, at et Vindue her blev udhugget i Kirkemuren; Vinduet var kjendelig forskjelligt fra de ældre Vinduer i Gisicos Kirkebygning med dets langt simplere Indfatning. Men Vinduet havde ved sin Anbringelse 1582 maattet volde Forstyrrelse i Indskriften paa dette Sted for at kunne faa den samme Højde som Kirkens øvrige Vinduer. Nu blev ved sidste Restauration dette Vindue givet samme Form som de andre.

Men dersom saaledes Kapellet har hørt til den ældste Kirkebygning og ikke vides at have baaret andet Navn end Benedicts, saa ligger det nær at mene, at det ogsaa fra Begyndelsen har været Gjemmested for hans Ben og hans Skrin. Naar det berettes, at Kong Erik lod gjøre et ligesaa kostbart Skrin til Benedicts Ben som til Helgenen Knud, og vi saaledes se den store Ærbødighed, der vistes hans Levninger, saa kan det ikke undre os, at den samme Tanke, som byggede den store Krypt til Hvilested for Konge-Helgenen, ogsaa har villet berede Broderen, der gik i Døden for ham, et værdigt Hvilested i og ved Broderens Kirke. Den Ærefrygt, der heri kom tilsyne, behøvede ikke at forudsætte, at Benedict skulde have været en erklæret Helgen. Det var nok, at han i Folkets Dom stilledes ved Broderens Side. Biskop Thorlak paa Island, der døde den 23de December 1193, blev aldrig canoniseret af Paven, og dog blev hans Lig højtidelig optaget og skrinlagt og henstillet i Skalholt Kathedralkirke; hans Optagelsesdag blev siden højtideligholdt den 20de Juli, og ligesaa hans Dødsdag den 23de December (Keyser, d. nor. Kirk. Hist. 1, 292). Til Kjeld i Viborg, der den 27de September 1150 blev dræbt i Asmild Klosters Kirke, blev der bygget et Kapel til den nordre Side af Viborg Domkirke, og hans Legeme i 1151 overflyttet til dette til Ære for ham opførte Kapel. Han var den Gang endnu ikke en Helgen; først ved en Bulle af Aar 1188 udstedte Pave Clemens den Tredie Canonisations-Dokumentet for

ham. (Daugaard, d. d. Klost. S. 352). Det havde samme Sammenhæng med Benedicts Kapel; det var opført i samme Øjemed til Ære og Hvilested for ham, og saa kan det ikke være Tvivl underkastet, hvor hans Skrin har faaet sin Plads. I Kapellet læstes Sjælemesser for ham; i Afladsbrevet af 1357 loves Aflad til dem, der enten bragte Gaver til Benedicts Kapel ved St. Knuds Kirke, eller som overværede Messetjenesten der (qui sacris interfuerint). Paa lignende Maade læstes der Sjælemesser for Erik Glipping i Viborg Domkirkes Krypt, hvor hans Kiste stod, og han var heller ingen Helgen. Men om Benedict kan det ikke vides, om det ikke, den Gang Kapellet byggedes til hans Ære, har været Hensigten at søge Helgenavn og Ære for ham. Der er mange af den katholske Kirkes Helgener, der have mindre Adkomst til Helgennavnet, end Benedict vilde have haft.

Til Slutning kun disse to Bemærkninger. Dersom Skrin og Skelet ikke er Benedicts, saa maatte der kunne paavises et Moment i Kirkens Historie, hvor det efter Rimelighed kunde tænkes, at disse Dele enten vare bortførte fra Kirken, eller vare gaaede til Grunde. Et saadant Tidspunkt vil man forgjæves søge efter. Det modsatte vil fremgaa af hvad her foran er anført. — Og dernæst, dersom Skrin og Skelet er St. Albans, saa maatte det kunne paavises, naar et saadant helt Skelet var bleven bragt til Odense og nedlagt i Kisten efter Katastrofen den 10de Juli 1086, thi at det hele Skelet den Dag er kommet uskadt ud af Ødelæggelsen, ville St. Albans ivrigste Forsvarere ikke paastaa. Men dersom en saadan Tilførsel af Albani Relikvier ikke kan paavises, eller antages at have fundet Sted, saa maa Skelettet i Kisten være et understykket; og om dette endog for katholsk Tankegang ikke kunde have noget stødende, saa vilde det dog altfor meget støde an mod Protestanters religiøse Følelse at gjemme et slikt Skelet i en Kirke, naar der virkelig skjulte sig et Bedrag dærunder.

Katholikerne maa antages at holde Register over og Control med deres Kirkes Helgener. Det er da ubegribeligt, hvorfor de her i Odense gjøre den store Paastand paa Ejendomsret til St. Knuds Relikvier, naar de ikke ogsaa gjøre den samme Paastand med Hensyn til St. Albans Relikvier. Men en saadan Paastand er ikke fremkommen fra deres Side. Mon deri ikke ligger en Erkjendelse af, at disse Ben ikke ere St. Albans?

Var det virkelig Helgenen St. Albanus, der her hvilede med Pavens Canonisation paa sig, saa var det bedst at udlevere hans Ben og Skrin til den katholske Kirke, i hvilken han hører hjemme; thi en katholsk Helgen, som saadan, har ingen Adkomst til Plads i en luthersk Kirke. Der er Plads her for St. Knud, skjøndt han ogsaa var helgendømt af Paven; thi forud for den pavelige Canonisation og uafhængig af den var han Danmarks store Konge, hvis Livs Grundtanke var Guds frygt og Retfærdighed; og det vil altid bringe danske Christne til at betragte hans Ben med Ærbødighed.
